

בג"צ 8150/13 - דליה כרסנטי נ' פרקליטות המדינה - המחלקה הפלילית

מנהלי - הסמכות המינהלית - מידתיות וסבירות

פלילי - חוק העונשין - עבירות רשלנות

var MareMakom = "בגצ 8150/13 - דליה כרסנטי נ' פרקליטות המדינה - המחלקה הפלילית, תק-על 2014(3),
{;p.IDHidden{display:none ;" (06/08/2014)5908

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק בג"צ 8150/13

לפני:
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט צ' זילברטל
1. דליה כרסנטי
2. אמיר כרסנטי
העותרים:

נגד

המשיבים:
1. פרקליטות המדינה - המחלקה הפלילית
2. פרקליטות מחוז צפון
3. איתי ברזל

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

בשם העותרים: עו"ד ד"ר ישגב נקדימון

בשם המשיבים 1-2: עו"ד מיטל בוכמן שינדל

בשם המשיב 3: עו"ד יוסף יעקבי

עמוד 1

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. עניין העתירה שלפנינו באירוע קשה וטראגי, בו קיפחה ליזה כרסנטי ז"ל (להלן: המנוחה) את חייה, והיא בת 14 שנה בלבד. ביום 13.10.2010, סמוך לשעה 18:45, עת חצתה את הכביש במעבר חצייה, נפגעה המנוחה אנושות. לאחר מאבק של יומיים, נפטרה המנוחה. בכך כבה באחת לפיד חייה, ועולמם של בני משפחתה נשתנה מן הקצה אל הקצה. העותרים הם הורי המנוחה.

המדינה העמידה לדין את הנהג המעורב, הוא משיב 3 בעתירה זו (להלן: המשיב), בפני בית משפט השלום (לתעבורה) בנצרת. הלה הואשם בעבירות של גרם מוות ברשלנות, גרם חבלה לאדם ונזק לרכוש ברשלנות, אי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חצייה ונהיגה ללא ביטוח תקף (ת"ד 1896-01-11). בית המשפט לתעבורה הרשיע את המשיב בעבירות שיוחסו לו, וגזר עליו מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים, פסילת רישיון נהיגה לתקופה של 10 שנים, 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, ופסילה על תנאי בת 24 חודשים למשך 3 שנים. על פסק דין זה הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי בנצרת.

בית המשפט המחוזי (השופט א' קולה, אליו הצטרפו השופטת א' הלמן והשופטת י' שטרית) קיבל את ערעורו של המשיב, וזיכה אותו מהעבירות שבהן הורשע בבית המשפט לתעבורה, למעט מעבירת נהיגה ללא ביטוח תקף (עפ"ת 28434-05-13). עונשו הועמד על קנס בסך 1,500 ש"ח. פרקליטות מחוז צפון – היא משיבה 2 בעתירה זו – הגישה המלצה בפני פרקליטות המדינה להגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. ואולם, פרקליטות המדינה – משיבה 1 בתיק – החליטה שלא להגיש בקשת רשות ערעור על פסק הדין. משלא הצליחו הורי המנוחה להביא לשינוי ההחלטה, פנו לבית המשפט בעתירה זו.

פסקי הדין של בית המשפט לתעבורה ובית המשפט המחוזי

2. פסק דינו המרשיע של בית המשפט לתעבורה הסתמך, בין היתר, על גרסתו הספונטאנית של המשיב בעת שחזור התאונה. לדבריו, "אני לא ראיתי אותה, היא פתאום הייתה לי על האוטו ... לא יודע או שהיא רצה או שהשד יודע מה" (עמ' 3 להכרעת הדין). נקבע כי המשיב לא נתן את דעתו על המתרחש בסביבתו, על מעבר החצייה ועל אי התנועה הצמוד לו, ולא חיפש את הולכי הרגל הנמצאים שם. מכאן הסיק בית המשפט שהמשיב היה במצב נפשי של "חלל תודעתי", והתוצאה של מצב נפשי זה הייתה אי-מודעותו למתרחש סביבו. נקבע על-ידי בית המשפט לתעבורה כי אי מודעות זו עונה על דרישת החוק בעוולת הרשלנות.

בהכרעת הדין ניתח בית המשפט לתעבורה את הנסיבות הספציפיות של האירוע, כולל מהירות הרכב, קצב ההליכה של המנוחה במעבר החצייה ושדה הראייה של נהג הרכב. מתוך ניתוח הנתונים הגיע בית המשפט למסקנה כי אילו היה נותן המשיב את דעתו להתנהגות המנוחה כפי שהיה מוטל עליו לעשות, היו עומדים לרשותו מרחבי זמן ומרחק מספיקים כדי לאפשר את עצירת הרכב מבעוד מועד ולמנוע את הפגיעה. בהתאם לכך דחה בית המשפט את קו ההגנה העיקרי של המשיב, לפיו התאונה הייתה בלתי נמנעת. עוד ציין בית המשפט לתעבורה כי אסור לנהג רכב לפגוע בהולך רגל החוצה את הכביש במעבר חצייה בכל מקום ובכל מהירות נסיעה, אלא אם כן מדובר באירוע בלתי צפוי מראש בעליל – דבר שלא אירע במקרה זה. המנוחה "לא צנחה מגובה לאמצע מעבר החצייה שבו היא נפגעה אלא הלכה, אמנם הליכה מהירה, אך בצורה טבעית ורגילה לחלוטין לאורך מעבר החצייה הארוך המחולק על-ידי אי תנועה, ול[משיב] היה זמן די והותר להבחין בה ולהימנע מפגיעה צפויה בה". בית המשפט לתעבורה קבע כי גרסת המשיב בפני בית המשפט לא הייתה אמינה, והעדיף את גרסתו הראשונה שנמסרה בסמוך לאירוע.

בערעור, אימץ בית המשפט המחוזי בנצרת את העובדות שנקבעו על-ידי בית המשפט לתעבורה. בעיקר הדברים, יצא בית המשפט המחוזי מנקודת הנחה שגרסתו הראשונה של המשיב היא הנכונה, לפיה לא הבחין המשיב במנוחה עד לרגע הפגיעה, וממילא לא נקט פעולת בלימה כלשהי. ואולם, בית המשפט המחוזי דחה את קביעתו הקטגורית האמורה של בית המשפט לתעבורה לפיה פגיעת נהג בהולך רגל במעבר חצייה מחייבת בפועל את הרשעתו. בית המשפט לתעבורה סבר כי אין לתת משקל-יתר לנסיבות פרטניות של האירוע, כלשונו: "מה לי מהירות נסיעה של 20 קמ"ש ומה לי מהירות נסיעה של 10 קמ"ש. מה לי מקדם חיכוך של 0.52 ומה לי מקדם חיכוך בעל ערך נמוך יותר". עמדה זו לא התקבלה על-ידי ערכאת הערעור, ונקבע כי גם במקרה של פגיעה בהולך רגל החוצה את הכביש במעבר חצייה, עדיין יש "צורך להידרש להוכחות כל אחד מיסודות עבירת הרשלנות ברף ההוכחה הנדרש בפלילים".

בית המשפט המחוזי שם דגש על השאלה אם הוכח כי התאונה הייתה בלתי נמנעת. נפסק כי השאלה המשמעותית היא "אם המערער הבחין, או יכול היה להבחין במנוחה, במקום בו הייתה כשנפתח לפניו שדה הראייה, והאם בנסיבות שנוצרו, צריך היה לצפות, וככל שכלל יכול היה להבחין בה, כי היא תמשיך בהליכה רציפה, מהירה, תחלוף על פני מעבר החצייה הראשון, על פני אי התנועה, ותרד למעבר החצייה השני, מבלי להבחין בסכנה האורבת לה". בית המשפט המחוזי מצא ששגה בית המשפט לתעבורה בממצאים שקבע אודות שדה הראייה הפתוח למשיב, והעניק לכך חשיבות ביזיון.

שתי חוות הדעת שהוגשו לבית המשפט לתעבורה, האחת מטעם התביעה והשנייה מטעם ההגנה, הסכימו

שהתאונה הייתה "בלתי נמנעת", אך נחלקו באשר לסיבת הדבר. על-פי המומחה מטעם ההגנה לא הוכחה אשמה מטעם המשיב. מנגד, דו"ח בוחן התנועה, שהוגש מטעם התביעה, קבע כי: "הגורם האנושי הוא הגורם לתאונה". לאמור: התנהגותו הרשלנית של הנהג בכניסתו למתחם מעבר החצייה גרמה לתאונה להיות בלתי נמנעת. יובהר כי משמעות קביעה זו היא למעשה שהתאונה הייתה נמנעת, לו היה המשיב נוהג בזהירות הנדרשת. אולם, בית המשפט המחוזי קבע כי מסקנה כזו לא הוכחה, וכן כי "התביעה לא הרימה את הנטל הראייתי המוטל עליה". לאחר עריכת חישובים מטעמו, ביחס למהירות הרכב הדורס, מהירות המנוחה החוצה, והמרחקים הרלוונטיים, הגיע בית המשפט המחוזי למסקנה כי "ספק סביר בעיני האם הוכחה אשמתו של ה[משיב] בעבירה של גרם מוות ברשלנות". בית המשפט המחוזי החליט אפוא לזכות את המשיב מהאישומים שיוחסו לו, למעט מעבירת נהיגה ללא פוליסת ביטוח בת תוקף.

הפרקליטות החליטה, כאמור, שלא להגיש בקשת רשות ערעור בעניין לבית משפט זה. במסגרת העתירה, ביקשו העותרים שיינתן צו ביניים, אשר יורה למשיבה 1 לפנות לבית המשפט העליון בבקשה להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, עד לחלוף 45 יום ממתן פסק דין בעתירה. בית משפט זה (השופט י' עמית) דחה את הבקשה, בצינו כי מדובר ב"צו עשה", וכי "יש להניח כי פסק דינו של בית משפט זה בעתירה, אם תתקבל, ממילא יהא בבחינת 'טעם מיוחד' להארכת מועד להגשת בקשת רשות לערעור". טענות העותרים והמשיבים

3. לדעת העותרים, שגה בית המשפט המחוזי בהחלטה לזכות את המשיב מהאישומים שהוגשו נגדו, ולהפוך את פסק-הדין המרשיע בגרם מוות ברשלנות שנתן בית המשפט לתעבורה. לנוכח השלכות הרוחב של פסק הדין המזכה, סבורים העותרים כי היה על הפרקליטות להגיש בקשת רשות ערעור על פסק-הדין, בניסיון לשנותו ולהשיב את ההרשעה על כנה.

טענתם המרכזית של העותרים היא שפסק-הדין של בית המשפט המחוזי עומד בניגוד להלכה שנפסקה על-ידי בית משפט זה בהלכת שטרייזנט. בפסק-דין זה קבע השופט מ' חשין כי:

"אכן, הדעת נותנת כי על נוהגים ברכב המתקרבים למעבר חצייה שומה עליהם לצפות הימצאותם של הולכי רגל במעבר החצייה - או הולכי רגל העומדים לעלות על מעבר החצייה - ולנקוט אמצעי זהירות ראויים למנוע פגיעה בהם" (ע"פ 8827/01 שטרייזנט נגד מדינת ישראל, פ"ס נז(5) 519, 506 (2003) (לעיל ולהלן: הלכת שטרייזנט)).

ואילו, כך נטען, לפי פסק-הדין של בית המשפט המחוזי ייתכנו מצבים שבהם אין להרשיע נהג הפוגע בהולך רגל החוצה במעבר חצייה. הטעם בדבר הוא כי על התביעה להוכיח ש"הנהג הפוגע יכול וצריך היה להבחין בהולך הרגל גם לפני שזה הגיע למעבר החצייה". העותרים סבורים שעיקרון זה, שעמד במרכז פסק-הדין שבערעור, סותר את פסיקת בית המשפט העליון האמורה, וכמו כן פסקי דין נוספים שניתנו על-ידי בית משפט זה (ראו שם, בעמ' 520; בש"פ 6616/99 בר נוף נ' מדינת ישראל (6.10.1999)). בית המשפט המחוזי חרג, לטענת העותרים, מהכללים שהותוו על-ידי בית משפט זה, ויצר בכך תקדים בעייתי, על הקושי שבמסר העולה ממנו כלפי נהגים והולכי רגל כאחד. מסיבה זו, ובשים לב להשלכות הציבוריות הרחבות הגלומות לדעתם בפסק-הדין, נטען כי היה על פרקליטות המדינה להגיש בקשה לרשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי.

בנוסף לטענה מרכזית זו, סבורים העותרים כי הפרקליטות לא שקלה או לא נתנה משקל ראוי לזכויותיה החוקתיות של המנוחה, קרבן העבירה. הפרקליטות הייתה צריכה, לעמדת העותרים, "להמשיך להיחלץ לפעולה כלפי מי שקיפד את פתיל חייה, אף אם לאחר מעשה". עוד טוענים העותרים כי בית המשפט המחוזי הפר בפסק-דינו את הכלל לפיו אין בית המשפט של ערעור מתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו על-ידי הערכאה הדיונית. גם מסיבה זו נכון היה לשיטתם להגיש במקרה זה בקשת רשות ערעור.

לנוכח השיקולים המוזכרים, בית משפט זה התבקש להוציא צו-על-תנאי אשר תוכנו: "מדוע לא תגיש מדינת ישראל בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת...". כאמור, פרקליטות מחוז צפון המליצה על הגשת בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט המחוזי, ומכאן העתירה לצו הנוסף שתוכנו "מדוע לא תקבל המשיבה מס' 1, המחלקה הפלילית בפרקליטות המדינה, את המלצת המשיבה מס' 2, פרקליטות מחוז צפון, להגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת...". העותרים גם קובלים על החלטת פרקליטות מחוז צפון שלא הסכימה להגיש לעותרים או לבית המשפט את המלצתה ונימוקיה בדבר הגשת בקשת רשות ערעור. טענה זו עומדת בבסיס העתירה לצו חילופי, שעניינו "מדוע לא יוצגו בפני בית המשפט הגבוה לצדק המלצתה ונימוקיה של המשיבה מס' 2 ... להגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי...".

המשיבים, מנגד, מבקשים לדחות את העתירה בשל העדר עילה. הטעם העיקרי לכך הוא עצמאות שיקול הדעת של פרקליטות המדינה. נוסף לכך, מעלים המשיבים את כלל סופיות הדיון, את הצורך בשמירה על יעילות המערכת, וטענות לגופו של עניין לפיהן לא נפל פגם בפסק-דינו של בית המשפט המחוזי.

הדיון ותיחומו

4. העותרים חפצים בעשיית צדק עבור ביתם המנוחה. כלשונו המהדהדת של כתב העתירה: "דמה של ליה ז"ל צועק להוריה מן האדמה". השאיפה למצות את הדין עם האשם במקרים כה טראגיים וכה טעונים כמקרה שבו עסקינן הינה מובנת, טבעית ואנושית. המנוחה קיפחה את חייה על לא עוול בכפה, בשעה שחצתה את הכביש לתומה, במעבר החצייה, בדרכה לאכול גלידה עם חבריה. קשה להלום שבנסיבות אלו אין מי שישא באחריות. הקושי הוא של כולנו - אך כמובן שהוא מתפרץ כסבל כבד מנשוא אצל בני משפחת המנוחה, הוריה ואחיה. אלה חיים יום-יום עם תחושת אובדן עמוקה, חלל שחור שספק אם יתמלא. מיצוי הדין עם האשם אינו יכול להחזיר את המנוחה לחיים ולחיק משפחתה, אך יש בו משום נחמה מסוימת עבורם.

מצוקת המשפחה נוגעת אל לבנו. עם זאת, מלאכת השפיטה מחייבת אותנו לפנות לשיקולים המשפטיים הרלוונטיים, ולהכריע את גורל העתירה על פיהם. יפים לעניין זה דברי השופטת ע' ארבל בפסק הדין בעניין קיקיס, בשינויים המתחייבים:

"עתירות מסוג זה שמונחות בפני בית המשפט הן מהקשות והרגישות העומדות בפנינו. מצד אחד ניצב כאבם האין-סופי של ההורים השכולים ורצונם כי ימוצה הדין עם מי שהם רואים כאחראים למותו של היקר להם מכל. מצד שני עומדים השיקולים המשפטיים, המנחים שימוש במבחנים כגון "סבירות", "ראיות" וכדומה. מישור השיח השונה בין שני צדדים אלה עלול להיות צורם בעיני ההורים הבאים בשערי בית המשפט. עם זאת, ככל שאנו מבינים לליבם של הורים כואבים ומתאבלים שאיבדו את בנם יקירם במהלך תקיפת מחבלים, ברי שהכרעתנו בעתירה נעשית על בסיס בחינה משפטית מדוקדקת של כל טענותיהם ועל-פי אמות המידה המשפטיות הנקוטות בדינו" (בג"ץ 8722/05 קיקיס נ' הרמטכ"ל, פסקה 18 (23.2.2006)).

נדמה כי קשה לזולת להבין את עוצמת האבל, הצער והיגון שבמותו של נער שנקטף באיבו (ראו איוב ח, יד). ברם, כאמור, תפקידנו במקרה זה הוא לשקול את השיקולים המשפטיים הרלוונטיים, ולהגיע להכרעה השיפוטית הצודקת והנכונה בנסיבות העניין.

במסגרת תיק זה אבקש לחלק את הדיון לשלשה פרקים עיקריים. שניים מהם עוסקים במשוכות הכלליות שעל העותרים לעבור כדי שעתירתם תתקבל. השלישי עוסק בעניין לגופו.

עצמאות שיקול הדעת של הפרקליטות

5. העותרים תוקפים את החלטת הפרקליטות שלא להגיש בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט

המחוזי. למעשה, עתירתם מבקשת מבית המשפט לחייב את פרקליטות המדינה להגיש את הבקשה, למרות החלטתה שלא לעשות כן. עולה אפוא הסוגיה, שנידונה כבר בהרחבה בבית משפט זה, של עצמאות שיקול הדעת של רשויות המדינה בכלל, ושל הפרקליטות בפרט.

יוקדם ויאמר שלא נשמעה מפי העותרים טענה שהחלטת הפרקליטות הייתה נגועה בחוסר תום לב, או טענה שנשקלו בגינה שיקולים פסולים. הטענה מתמקדת בעילה של חוסר סבירות (סעיף 49 לכתב העתירה). שעריה של בית המשפט נפתחו, עם השנים, לתקיפת החלטות בעניין העמדה לדין בשל עילה זו. תולדות הביקורת השיפוטית בגינה נכתבו בקצרה על ידי השופטת א' פרוקצ'יה בעניין פלונית:

הביקורת השיפוטית על החלטות היועץ בעילה של אי-סבירות, לא היתה דבר מובן מאליה בימים עברו. בתחילה, היקף התערבותו של בית המשפט הגבוה לצדק בהחלטות היועץ הוגבל למצבים של חוסר תום לב. במשך הזמן, הורחבה הביקורת השיפוטית גם לטענות של שרירות, שיקולים נפסדים, ושיקולים פסולים (השופט ברק בפרשת גנור, שם, בעמ' 523-524). עם השנים, גדלה הנכונות להתערב בהחלטות יועץ גם בעילה של חוסר סבירות קיצוני, היורד לשורשו של ענין, אפילו אין הוא מתלווה לעילה של העדר תום לב (בג"צ 372/88 פוקס נ' הפרקליט הצבאי הראשי, פד"י מב(3) 154, 155 (1988); בג"צ 292/86 העצני נ' מדינת ישראל, פד"י מב(4) 411, 406 (1989); ענין צופאן, שם, בעמ' 728-729). כיום, מקובל על הכל כי עילה של חוסר סבירות קיצוני היורד לשורשו של ענין הקשור בהעמדה לדין, מצויה בגדרי הביקורת השיפוטית של בית משפט זה (פרשת גנור, שם, בעמ' 524) (בג"ץ 6599/07 פלונית (א') נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 21 לפסק-דין של השופטת א' פרוקצ'יה ((26.2.2008)).

שערי בית המשפט פתוחים, אפוא, לעתירה בגין עילת חוסר סבירות המועלית נגד החלטת הפרקליטות. ואולם, פתחם צר. אין די בחוסר סבירות, אלא נדרש חוסר סבירות קיצוני (כלשונה של השופטת א' פרוקצ'יה בעניין פלונית לעיל; ראו גם דברי השופט מ' חשין בבג"צ 4550/94 אישה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מט(5) 859, 871-872 (1995)). בהזדמנויות רבות נקבע בבית משפט זה כי מתחם שיקול הדעת הניתן לגורמי התביעה הינו רחב, אפילו רחב מאד, או "רחב ביותר" (פס"ד פלונית הנ"ל, פסקה 11 לפסק-דין של המשנה לנשיא א' ריבלין). רוחב שיקול הדעת נובע מאופי ההכרעה המונחת לפתחה של התביעה, עליו עמד השופט ת' אור בפרשת יהב:

"רשאי היועץ המשפטי לממשלה, בהחליטו אם להגיש כתב אישום, להעריך את תוצאותיו הצפויות של משפט אם ייערך, ואת הסיכויים להרשעה... הוא רשאי להידרש גם למידת המהימנות שעשוי בית המשפט לייחס לראיות, ולסיכוי, שעל אף קיומן של ראיות לכאורה, הנאשם יזכה בסיומו של ההליך... אין טעם בהפעלת מנגנון התביעה,

ואין טעם בפגיעה בפרט, הנגרמת על ידי עצם ההעמדה לדין, אם בסופו של ההליך אין סיכוי סביר שאותו פרט יורשע בדינו. המדובר הוא בשאלה מובהקת של הערכה – עובדתית ומשפטית. מעצם טיבה, ייתכנו לגבי החלטה מעין זו עמדות והערכות שונות. בהפעילו את שיקול דעתו בענין זה, נשען היועץ המשפטי לממשלה על ידע, על מקצועיות, ועל ניסיון, כלים המסייעים בידו להעריך את תוצאות ההליך המשפטי, אם יחליט על קיומו. בזכות כלים אלה, העומדים לרשותו, נמסרה בידו הסמכות, רבת החשיבות, להחליט על העמדה לדין. עולה מכך, כי שיקול הדעת המסור ליועץ המשפטי לממשלה לענין זה הוא רחב" (בבג"ץ 2534/97 יחב נ' פרקליטת המדינה, פ"ד נא(3) 1, 31 (1997); ראו גם בדברי המשנה לנשיאה א' ריבלין, שם, וכן בדברי השופט מ' חשין בבג"צ 4736/98 מעריב, הוצאת מודיעין בע"מ נ' היועץ המשפטי, פד"י נד(1) 659, 666 (2000)).

ככל ששיקול הדעת המוקנה לפרקליטות יהיה רחב יותר, כך מידת היקפה של ביקורת בית המשפט תהפוך צרה יותר. אל לנו, כשופטי בית המשפט, להחליף את שיקול דעתו של הגורם המוסמך בשיקול דעתנו; אל לנו לשמש "תובע-על"; ואל לנו לשבת כערכאת ערעור על ההחלטה הרלוונטית (ראו: בבג"צ 2702/97 פלונים נ' שר הביטחון, פ"ד נג(4) 97, 107 (1999); ראו גם בבג"ץ 5276/12 אביטן נ' פרקליט המדינה שניתן לאחרונה (13.1.2014)). הפתח הצר להתערבות בית המשפט בהחלטות של גורמי התביעה, במובנים שונים, מצטמצם עוד יותר כאשר מדובר בשאלה של הגשת ערעור לעומת החלטות אחרות של רשות התביעה טרם פתיחת ההליך בבית משפט. הסיבה לכך היא שערכאה שיפוטית-מקצועית כבר נתנה את דעתה על התיק, ומסרה את הכרעתה בפסק-דין. בנסיבות אלו, המקרים בהם בית המשפט יהיה מוכן להתערב בהחלטת התביעה שלא לערער, כשלא מועלה חשש לחוסר תום-לב או מניעים פסולים, יהיו בודדים. קל וחומר שכך הוא מקום שמדובר בהחלטה שלא להגיש בקשת רשות ערעור. כמו כן, עולה בעייתיות נוספת במקרים אלו, שכן התערבות בית המשפט בשיקול הדעת של הגשת ערעור עלולה להצטייר כשימוש בערכאת בג"ץ כ"ערכאת ערעור חילופית" על פסק-הדין.

מכאן התשובה לטענת העותרים לפיה יש יותר מקום להתערבות בית המשפט במקרה זה, הואיל וטרם גיבוש החלטת פרקליטות המדינה שלא להגיש בקשת רשות ערעור, המליצה פרקליטות מחוז הצפון על הגשת הבקשה. אלא שנכון וראוי שתתקיים היררכיה פנימית בתוך הפרקליטות המאפשרת דיון פורה בין גורמים שונים, קיומה של מחלוקת וכללי הכרעה. מוטב שמספר גורמים מקצועיים, בדרגות שונות, יביעו את עמדתם בצורה חופשית. זהו מנגנון פנימי היאה לתביעה הכללית. יש בו כדי לחזק את ההפרדה שבין שיקולי מדיניות של התביעה בדבר ההעמדה לדין, הגשת ערעור ובקשה למתן רשות ערעור, לבין מלאכת השיפוט אף בביקורת המנהלית של התביעה בהחלטותיה בתחומים אלה.

שיקול זה טומן בחובו תשובה גם לצו החילופי שנתבקש בעתירה בעניין הצגת המלצותיה של פרקליטות המחוז לפרקליטות המדינה בפני בית משפט זה. ההצדקה הפורמאלית היא שאין חובה לעשות זאת. דהיינו, הפרקליטות כגורם היררכי שמורכב מפרקליטי מחוז ופרקליט המדינה, רשאית להציג את המלצתה הסופית בלבד בפני בית המשפט. ההמלצה של פרקליטות מחוז צפון, על נימוקיה, מהווה תוצר עבודה (work-product) פנימי. ההצדקה המהותית יותר להעדר חובה למסור חוות דעת זו היא שיש בגישה כזו לעודד חשיבה עצמאית של הגורמים המקצועיים, אף אם הם אינם הגורמים המכריעים. משאמרת זאת, אוסיף כי הגם שאין חובה להגיש המלצת פרקליטות המחוז בפני בית משפט או בפני העותרים, הרי שאין איסור לעשות זאת.

בהקשר זה, ניתן לחלק לשלוש קבוצות את החומר המוחזק בידי הפרקליטות. הקבוצה האחת היא מסמכים שלגביהם חלה חובה למסירת החומר (ראו למשל סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982). הקבוצה השנייה היא מסמכים שלגביהם חל איסור למסירת החומר (ראו למשל סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998). הקבוצה השלישית היא מסמכים שלגביהם אין, מחד גיסא, חובה להעביר את החומר, ומאידך גיסא אין איסור על העברתו. לעיתים נדמה כי מוטב שהפרקליטות תפעיל יותר שיקול דעת בכיוון של חשיפת חומר, גם במקרים שאין מוטלת עליה חובה לעשות זאת, כאשר יש הצדקה עניינית לחרוג מהכלל. הדברים נאמרים מתוך ביקורת בונה וגם על מנת שיישקלו על ידי הגורמים הרלוונטיים בהיקף רחב יותר של קביעת מדיניות לתיקים עתידיים. כך או כך, אין בסיס בדין לחייב את הפרקליטות להציג את החומר בפני בית משפט זה או בפני העותרים. לפיכך, ההכרעה תתבסס על טיעוני הצדדים המתייצבים בפניו.

ובחזרה לליבת העתירה – אי הגשת בקשת רשות ערעור על ידי הפרקליטות. הכוונה בדבר כלל צמצום ההתערבות אינה העדר אפשרות לקבלת עתירה גם במקרים מעין אלה. מקובל עלי תיאור המצב המשפטי לפיו "בית המשפט הרחיב את ביקורתו מן התחום המקורי שבו היא החלה – ביקורת על החלטות שעניינן אי פתיחה בחקירה או הימנעות מהגשת כתב אישום – לביקורת על החלטות אחרות המתקבלות על ידי גורמי התביעה... או אף החלטה המתייחסת לשלב מאוחר יותר בהליך (דוגמת אי הגשת ערעור על פסק-דין שניתן בערכאה ראשונה)" (השופט ד' ברק-ארז משפט מינהלי, כרך ב (2010) 751, 755-756). ואולם, למרות שפסקי-דין אחדים הכירו באפשרות של קבלת עתירה בעניין הגשת ערעור (ראו למשל בג"ץ 7001/13 לבוט נ' מדינת ישראל (29.10.2013)), ההיענות לעתירה כזו הלכה למעשה היא בגדר חריג שבחריגים. אף במקום שנפלה טעות בפסק-דין של בית משפט, אין הדבר מביא בהכרח להגשת ערעור, ובוודאי שלא להתערבות בג"ץ מקום שלא הוגש ערעור. כך נקבע בעניין שפרן:

"גם כשיש הצדקה לתקוף הנמקה שניתנה בפסק-דין של ערכאה ראשונה, קיימים לעתים נימוקים המצדיקים שלא

להגיש ערעור, ומכל מקום שלא להתערב בהחלטה שלא להגישו. שיקולים אלה יכולים להיות כלליים, ובמסגרתם עשוי התובע הצבאי לשקול שראוי שעניין מסוים ייבחן בערכאת ערעור לאו דווקא במסגרת ערעור בתיק פלוני. יכולים להיות גם שיקולים הקשורים בנסיבות הנאשם באותו עניין. בענייננו הוזכרו מספר שיקולים כאלה, אשר כבר נזכרו לעיל, כמו עיניו הדין שנגרם לנאשמים עקב התארכותם של הדיונים בבית הדין הרבה מעבר לנהוג ומקובל בהליכים פליליים המובאים לבתי-דין צבאיים וכמו נסיבותיהם האישיות של הנאשמים.

סיכומם של דברים, כשבוחנים את נסיבות המקרה כולן, ועל-אף דברי הביקורת שניתן להשמיע על חלק מההנמקה בגזר הדין, ואלה הוזכרו והודגשו מפורשות לעיל, דעתי היא שאין המקרה שלפנינו מצדיק את התערבותו של בית-משפט זה" (בגץ 6009/94 שפרן נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד מח(5) 573, 591-592 (1994)).

נסכם ונציג שלושה נימוקים עיקריים לצמצום ההתערבות בכגון דא. האחד, החשש מפני ערעור תפקידים. די לשופט במשא של מלאכת השיפוט, ואל לו להחליף את הקטגור. האחרון בעל מעמד עצמאי במילוי תפקידו. יש להכיר בכך. השני, עסקינן בשיקולים מקצועיים של התביעה, שנשענים על ראייה רחבה, לרבות חשיפתה לתמונה שלא תמיד מוצגת באופן מלא בפני בית המשפט (ואין חובה שתוצג). המדיניות השיפוטית אינה חופפת את מדיניות התביעה – ונכון שכך. השלישי, יש לשמור על המסגרות הדיוניות. בית המשפט הגבוה לצדק לא נועד לשמש ערכאת ערעור חלופית. קל וחומר שייעודו של בג"ץ איננו לשמש ערכאת ערעור ברשות חלופית. מבחינה עיונית, ספק עד כמה הדבר ניתן לנוכח מימד הרשות בבקשה מעין זו. בהיבט זה יש קשר בין שיקול הדעת הרחב של בית המשפט הדין אם לקבל בקשת רשות ערעור לבין רוחב שיקול דעתה של התביעה אם להגישה. על התביעה לקחת בחשבון כי הנטל מוטל עליה לשכנע את בית המשפט לדון בעניין לגופו כאשר הדין אינו מחייב זאת. העניין נכון ביתר שאת כשעסקינן בגלגול שלישי.

עולה מכל האמור כי רק אם נמצא בהחלטת הפרקליטות חוסר סבירות קיצוני וניכר – יהיה מקום לשקול את התערבות בית המשפט בהחלטת התביעה. טרם שנתייחס לכך, נציג שיקול נוסף הרלוונטי להכרעה.

סופיות הדיון

6. עיקרון סופיות הדיון, מקבל משנה תוקף כאשר מדובר בזיכוי במשפט הפלילי. משעה שזוכה נאשם מאשמה, קמה לו ציפייה – שניתן להבינה – "שלא יאלץ להיגרר להליכים משפטיים נוספים" (ע"פ 6304/11 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 27 (17.5.2012)). דברים אלו נאמרו על-ידי בית המשפט ביחס לשיקולים שעל הפרקליטות לשקול בטרם תגיש ערעור על פסק-דין שאינו חלוט. הדברים מתחזקים עוד יותר כאשר מדובר

בפסק-דין של ערעור, שאין אחריו ערעור בזכות כי אם בקשת רשות ערעור בגלגול שלישי. שני הצדדים קיבלו את יומם, פעמיים, בבית המשפט. ושוב נזכיר כי טענת העותרים אינה שהמדינה פעלה בחוסר תום-לב או מתוך שיקולים זרים, אלא מתוך שגגה.

במשפט העברי עיקרון זה מקבל עיגון בהלכה המופיעה במשנה, המבארת את ההבדל בין סדרי הדין של המשפט האזרחי ("ממון") לבין המשפט הפלילי ("נפשות"): "דיני ממונות מחזירין בין לזכות בין לחובה; דיני נפשות מחזירין לזכות ואין מחזירין לחובה" (סנהדרין ד, א; כן נפסק ברמב"ם, הלכות סנהדרין יא, א). גם במקום שהתגלה חומר חקירה שלא היה בפני הדיינים, או אפילו אם באו עדים שטרם נשמעה עדותם – מצב עניינים המצדיק את פתיחת הדיון מחדש בדיני ממונות או במקום שאדם הורשע בפלילים – נקבע במשפט העברי שאין מחזירים אדם שזוכה להעמידו בפני דין חדש.

מודע אני לכך שהמשפט הישראלי לא אימץ את גישת המשפט העברי בנקודה זו. לשם הדיוק, ישנן גם שיטות משפט מודרניות שאינן מעניקות למדינה זכות ערעור על זיכוי בפלילים. כשלעצמי, אינני מביע עמדה בשאלה איזו מבין הגישות עדיפה. אסתפק בהערה כי גם אם ניתנת למדינה הרשות לערער בזכות, יפה לה הצמצום. מצב זה משקף את גישת התביעה הכללית ואת פערי הכוחות שבין המדינה לבין הפרט. ייתכן שעליית המודעות וההכרה בזכויות הנפגע בעשרות השנים האחרונות גרמו לשינוי מסוים באיזון הקיים, והגישה לגיטימית. ברם, אין זה מתפקידנו בתיק זה לעסוק בקביעת מדיניות התביעה, אלא בשאלה האם להתערב בה. במשפט הישראלי קיימת אפוא האפשרות לערער על פסק-דין של זיכוי – אפשרות שהתביעה נוקטת במשורה. כך גם ניתן להגיש בקשת רשות ערעור נגד פסק-דין מזכה של ערכאת הערעור. הדבר אינו בגדר "הלכה ואין מורים כן". ואולם כאמור, ראוי לה, לאפשרות זאת, להישמר למקרים חריגים. אכן, בתגובתן ציינו משיבות 1-2 כי במשך 5 השנים האחרונות הגישה הפרקליטות בסך הכל 15 בקשות רשות ערעור בתיקים פליליים (לא נמסר כמה מתוכן התייחסו להכרעת הדין וכמה לחומרת העונש).

אין משמעות האמור כי יש להורות על דחיית העתירה. אך עיקרון סופיות הדין בפסק-דין מזכה אינו שיקול זר בשיקולי התביעה.

לגופו של עניין

7. שני השיקולים שהוזכרו עד כה – שיקול הדעת העצמאי של התביעה וסופיות הדין – אינם בגדר סוף פסוק. ניתן להגיש עתירה נגד החלטת התביעה שלא להגיש בקשת רשות ערעור בהליך פלילי של זיכוי, ואף ניתן לקבלה

בהתקיים חוסר סבירות קיצוני בהחלטת הרשות. השיקולים הרלוונטיים להגשת בקשת רשות ערעור כוללים את האינטרס הציבורי שבעניין. אינטרס זה יכול לבוא לידי ביטוי במקרה של הפרט. בענייננו, עסקינן בילדה בת 14 שנהרגה בתאונת דרכים. זאת, עת חצתה את הכביש במעבר חצייה. לכן, יש מקום לתת את דעתנו – ולו במשקפי בית המשפט הגבוה לצדק שאינו יושב כערכאת ערעור – בדבר התוצאה של זיכוי הנהג בנסיבות המקרה. אמנם נמצאים אנו במסגרת של הליך עתירה לבג"ץ, ולא במסגרת של ערעור על פסק-דין של בית המשפט המחוזי. בהתאם לכך אין חובה לדון במקרה לגופו, ובמובנים מסוימים ייתכן שהדבר אף אינו רצוי. אולם, נסיבות המקרה, על התוצאה הקטלנית, מחייבות התייחסות מסוימת.

במובן האמור יש טעם בדברי העותרים שהמקרה דורש בדיקה. כך ניתן להכריע אם בנסיבות העניין החלטת המדינה לוקה בחוסר סבירות קיצוני אם לאו. הלכת שטרייזנט, אליה מפנים העותרים כעיון לעמדתם, הינה הלכה חשובה בה נקבעו אמות המידה שעל-פיהן תיבחן התנהגותו של נהג שרכבו מתקרב למעבר חצייה. ההלכה אף קנתה שביתה בבתי המשפט לתעבורה. דאגת העותרים לעתידה של הלכה זו וחששם מכרסומה על-ידי פסיקת בית המשפט המחוזי במקרה דנא הינם כנים ודורשים מענה.

ברם, לא מצאתי שנפלה טעות מהותית בפסק-דין של בית המשפט המחוזי. בוודאי שלא מצאתי בו טעות ברמה כה יסודית ומהותית, עד שתיגזר ממנה כי החלטת התביעה שלא להגיש בקשת רשות ערעור הינה שגויה ומגלה אי-סבירות קיצוני. בית המשפט המחוזי לא חלק על חובת הזהירות החלה על נהגים בקרבת מעבר חצייה. פסק-הדין אף ציטט מדברי השופט ת' אור בעניין מלניק – שעליו התבסס השופט מ' חשין בהלכת שטרייזנט:

"מהן הנסיבות להן צריך נוהג רכב ליתן דעתו בהתקרבו למעבר חצייה? עליו ליתן דעתו לכך, אם יש מי אשר מתכוון לחצות את הכביש במעבר החצייה; ואם כן – להתאים את מהירות נהיגתו למקרה של חצייתו את הכביש. במסגרת זו, וכדי לכבד את זכות הקדימה של הולך הרגל במעבר חצייה, עליו לצפות שזה ינסה לחצות את הכביש; שאולי לא יהיה ער לרכבו המתקרב; אולי ייטול על עצמו סיכון של חצייה על אף התקרבות הרכב; אולי יסמוך על כך שהרכב יכבד את זכות הקדימה שלו. עליו להתחשב גם באפשרות של התנהגות רשלנית מצידו של הולך הרגל" (ע"פ 558/97 מלניק נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.5.1998) (לעיל ולהלן: עניין מלניק)).

השופט חשין אמנם המשיך וקבע שחובת זהירות על נהג המתקרב למעבר חצייה, "קיימת גם כאשר הנעשה על המדרכה ליד מעבר החצייה מוסתר מעיניו של הנהג, או-אז חובה היא המוטלת על נהג לצפות אפשרות שהולכי רגל שאינם נראים ירדו אל מעבר החצייה" (הלכת שטרייזנט, בעמ' 520). ואולם, אמרה זו אינה קובעת אחריות גורפת ואבסולוטית על נהג המגיע למעבר חצייה, ועדיין על בית המשפט לבחון כל מקרה לגופו, בהתאם לנסיבות

הקונקרטיות.

בית המשפט המחוזי קבע כי הגם שקביעת בית המשפט בעניין מלניק הינה נכונה, עדיין נדרשת בחינה פרטנית של המקרה. עיקרון זה אינו סותר את עמדת השופט חשין בהלכת שטרייזנט. אמת, מקום שחנתה משאית (שלא כדין) בסמיכות מקום למעבר חצייה, באופן שהרכבים המתקרבים אליו אינם יכולים להבחין בהולכי רגל היוצאים מהמדרכה למעבר החצייה, תחול על נהגים חובת זהירות גם כלפי אותם הולכי רגל ה"בלתי נראים". הנהג הסביר יודע שמשאית חונה עלולה להסתיר את קיומם של הולכי רגל, ונהג שעוצם את עיניו לידיעה זו מפר את חובת הזהירות כלפיהם.

8. ניתן אפוא להצביע על שני כללים גדולים בכגון דא שאינם סותרים זה את זה. הכלל הראשון הוא כי על נהג המתקרב למעבר חצייה מוטלת אחריות מוגברת. זהו השטח של הולך הרגל. אכן, גם על הולך הרגל חלים כללים בהגיעו לשטח זה, אך על השולט בכלי בעל-כוח קטלני מוטלת האחריות, הראשונה במעלה, לנהוג בזהירות. אחריות זו כוללת, על-פי הפסיקה, חובה לצפות, במידה זו או אחרת, את האפשרות כי הולך הרגל עלול להתרשל - כך במיוחד כלפי קבוצות אוכלוסיה ממוקדות כגון ילדים וקשישים. כלשון תקנה 52(6) לתקנות התעבורה התשכ"א-1961: "בכפוף לאמור בתקנה 51 חייב נוהג רכב להאיט את מהירות הנסיעה, ובמידת הצורך אף לעצור את רכבו, בכל מקרה שבו צפויה סכנה לעוברי דרך או לרכוש, לרבות רכבו הוא, ובמיוחד במקרים אלה... (6) בהתקרבו למעבר חציה". הכלל השני הוא כי האחריות אינה מוחלטת. אין עסקינן באחריות קפידה. העבירה היא גרם מוות ברשלנות. טרם מורשע נאשם בעבירה כזו, על התביעה להוכיח שלשה מרכיבים: התרשלות, גרימת מוות, וקשר סיבתי משפטי ועובדתי ביניהן.

בית המשפט המחוזי לא התעלם מהאחריות המוטלת על נהג בהתקרבו למעבר חצייה. היפוכו של דבר. הודגשו אל נכון מרכזיותם של הכללים והפסיקה שהוזכרו לעיל. עם זאת, ביישום על המקרה הקונקרטי נימק בית המשפט המחוזי את תוצאת הזיכוי על-פי החסר הבא. בית המשפט לתעבורה המעיט בחיוניותו של דרכי החישוב בעבירת גרם מוות ברשלנות. לאמור, הגם שמוסכם כי הנהג לא הבחין במנוחה עת חצתה את הכביש עד לסמוך לפגיעה בה, עדיין יש להידרש לחישובים המתמטיים של שדה הראייה הרלוונטי, של מהירותו של הרכב הנוסע ושל הולכת הרגל המנוחה, ושל המהירות (והמרחקים) שבה התאונה הייתה נמנעת. מלאכה זו לא נערכה כנדרש בהכרעת הדין של בית המשפט לתעבורה. הטעם בדבר, כפי שבית המשפט המחוזי הסביר היטב, נובע מהעדר תשתית ראויה לבדיקות הנצרכות על-ידי בוחן התנועה. תפקידו של האחרון, בגדר מומחה מטעם התביעה, הוא להציג את הנתונים הנדרשים כדי לבסס את המסקנה שהתרשלותו של הנהג גרמה לתוצאה הקטלנית. בענייננו, ויש להצטער על כך, עולה מפסק-הדין של בית המשפט המחוזי כי בדיקות לא נערכו או שלא נערכו בצורה

מתאימה - דוגמה לכך היא עריכת הניסוי של שדה הראייה (ראו עמ' 18-19 לפסק הדין).

כפי שבית המשפט המחוזי כתב, "מהאמור לעיל עולה, כי על פי עדות המומחה, אין בידינו נתונים כדי לקבוע האם התאונה הייתה, מבחינת הנהג, נמנעת או בלתי נמנעת, שכן אחד הנתונים החשוב לעניין זה הוא באיזה מהירות הייתה התאונה נמנעת, כך, לפחות לעמדת הבוחן, אלא שבחקירתו הנגדית לא יכול היה להעיד באיזה מהירות התאונה הייתה נמנעת" (סע' 66, עמ' 19 לפסק הדין). יודגש כי זה אינו החסר היחיד בתמונה. גם אם היה ניתן לחלוק על מסקנה זו או אחרת של בית המשפט המחוזי, יש שכנוע במסקנתו הכללית בדבר העדר אחריות הנהג לתאונה. כך במיוחד כאשר עולה שהמשיב נהג במהירות של כ-15 קמ"ש ובהעדר ממצאים קונקלוסיביים בדבר היקף שדה הראייה עקב הדרך בה בוצע השחזור.

אם זהו הבסיס לזיכוי של בית המחוזי במקרה הפרטי, כי אז מתחזקת המסקנה כי אין זה המקרה לכפות על המדינה להגיש בקשת רשות ערעור. התנהל משפט מלא בבית המשפט לתעבורה. אין הצדקה בנסיבות העניין ועל-פי העקרונות של המשפט הפלילי לאפשר השלמת החסר בניהול משפט שני. אף לא ברור אם כלל ניתן להשלים את החסר במועד זה, לאחר שהחקירה והמשפט הסתיימו. זהו פן נוסף ואף חשוב יותר של עיקרון סופיות הדיון שהובא לעיל.

9. המסקנה היא שהן על-פי העקרונות הכלליים - שיקול דעת העצמאי של התביעה וסופיות הדיון - והן על-פי בדיקה פרטנית, אין מנוס מלקבוע את המסקנה הבאה: מקרה זה אינו נמנה על החריגים המצדיקים התערבות של בית משפט זה בשיקולי התביעה שלא להגיש בקשת רשות ערעור על זיכוי של המשיב מהעבירות המיוחסות לו על-ידי ערכאת הערעור.

אוסף שלא מצאתי פגם בהתנהלות של התביעה מול העותרים, הורי המנוחה. לא נטען שהתביעה לא נתנה לעותרים הזדמנות להשמיע את עמדתם. עמדתם נשמעה, ולפי הצהרת משיבות 1-2 בתגובתן, היא אף נלקחה בחשבון במסגרת השיקולים השונים שהביאו לידי ההחלטה הסופית שלא להגיש בקשת רשות ערעור. בנסיבות אלה, דעת העותרים נשמעה בפני הגורם המחליט.

10. את המילה האחרונה אקדיש לעותרים - הוריה ומשפחתה של המנוחה. בסיום הדיון שלפנינו ביקשה אחותה הגדולה של המנוחה את רשות הדיבור בשם המשפחה. דבריה המרשימים והאצילים הדגישו כי המשפחה אינה מחפשת נקמה, אלא צדק. במובן מסוים, פסק-דין זה אינו נותן מענה לתקוותה. יחד עם זה, אחד המאפיינים הבולטים בצדק, לטעמי, הוא הצורך להתחשב בנקודת המבט של יותר מצד אחד. מאפיין זה עשוי להסביר את

הכפילות בלשון הציווי - "צדק צדק תרדוף" (דברים טו, כ). בענייננו, ועם כל הקושי שבדבר, הצד השני הוא הנאשם וזכויותיו בהליך הפלילי. אין זה בגדר מותרות, אלא בליבת המשפט ובמהות הצדק. על-פני הדברים, עקב החסר שתואר, נוצר קושי ממשי בהרשעת המשיב. בכל מקרה, עולה כי החלטת הפרקליטות שלא להגיש בקשה למתן רשות ערעור אינה נופלת מחוץ למתחם הסבירות, וודאי לא נכנסת למתחם של חוסר סבירות קיצוני. תהא נחמה פורתא למשפחה בכך שעקב הגשת העתירה, בית משפט זה חזר, שינן והדגיש את האחריות הכבדה המוטלת על נהג המתקרב למעבר חצייה, על החשיבות הציבורית שבכך. התקווה היא שקביעת הנורמה תתרום לשמירתה כדי שמקרים כאלה לא ישנו בעתיד, כמשאלת לבה של אחות המנוחה בדבריה שלפנינו.

סוף דבר, הייתי מציע לחבריי לדחות את העתירה, ללא צו להוצאות.

ש ו פ ט

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים לפסק דינו של חברי, השופט נ' הנדל, שהביא לידי ביטוי מדויק ומלא את מכלול השיקולים הנוגעים לעתירה המונחת לפנינו, הן במישור המשפט המינהלי, הן במישור המשפט הפלילי והן במישור האנושי.

ש ו פ ט

השופט ח' מלצר:

אני מצטרף בהסכמה לפסק דינו המקיף של חברי, השופט נ' הנדל.

אף כי לא נחשפו בענייננו כל הטעמים שהביאו את פרקליטות המדינה שלא להגיש במקרה זה בקשת רשות ערעור, בניגוד להמלצת פרקליטות המחוז (וחבל שכך) - דומה שניתן היה לנהל כאן את ההליכים מטעם עמוד 15

המאשימה, במיוחד בפני הערכאה הדיונית בדרך אחרת (מוקפדת הרבה יותר). ראוי איפוא שתיערך בפרקליטות הפקת לקחים במכלול (השוו: בג"ץ 681/12 גרינשפן נ' היועץ המשפטי לממשלה (19.9.2012) (להלן – ענין גרינשפן), שהיו בו אלמנטים דומים מסוימים לתיק שבפנינו).

הנה כי כן, לבי לבי עם העותרים, ואולם כפי שציינה חברתי, השופטת א' חיות, בענין גרינשפן, תוך שהיא מצטטת מדבריו של השופט י' זמיר ב-דנ"א 2401/95 נחמני נ' נחמני, פ"ד נ(4) 661, 773 (1996):

"... חלילה לשופט לעבור בקפיצה מהעובדות אל הצדק, כאילו אין דין חוצץ ביניהם. כבודו של הצדק במקומו מונח, אך הוא חייב להיות מושתת על תשתית של דין".

הדין מכתוב לגבי עתירה זו את התוצאה אליה הגיעו חברי. יחד עם זאת, הבהרת הנורמה החלה בסוגיה והדרישה להפקת לקחים, שיש לקוות שתענה – הם הסעד המירבי שניתן להעניק פה בנסיבות.

ש ו פ ט

אשר על כן, הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט נ' הנדל.

ניתן היום, י' באב התשע"ד (6.8.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט